

Na sveti večer (božična zgodba)

Anton Sedej

Nastopil je težko pričakovani dan v letu, ki so se ga otroci najbolj veselili. Vedno bolj se jim iz uro v uro bliža sveti večer, poln pričakovanj, veselja, radosti in sreče v družini. Že zgodaj popoldne so začeli naletavati snežni kosmiči, kot nalašč, da pobelijo okolico ter polepšajo zunanjo podobo božične noči. Snežilo je iz ure v uro močnejše in zaskrbelo jih je, kako bodo šli k polnočnici, saj vendar nimajo kaj primernega obuti. Oče jih je tolažil, da imajo še gumijaste škorenjčke od lanskega leta, ki jih bosta obula starejša hči in sin, oba najmlajša pa bosta nesla mati in oče do cerkve, ki ni tako daleč, v naročju. Kot kamen so se jim odvalile skrbi od srca ob misli, da ne bi mogli k polnočni maši. Zbrani ob topli krušni peči, ki jo je mati ta dan še bolj zakurila zaradi božične peke, so težko čakali, da pričnejo s postavljanjem jaslíc. Oče je iz drvarnice prinesel košaro svežega zelenega mahu, ki ga je uspel nabrati še pred snegom. S podstrešja je potegnil še škatlo iz kartona, v kateri so hranili jaslice. Bile so iz debelejšega papirja z lepo poslikavo. Otroci so spoštljivo jemali figurice eno za drugo iz škatle ter jih polagali na mizo. Nekaj je bilo poškodovanih, toda oče jih je tolažil, da jih bodo, preden jih postavijo v mah, skupaj popravili. Prinesel je malo moke in vodo ter v skodelici vse skupaj pomešal, da je nastalo nekakšno lepilo. Rekel jim je, da se temu reče "pop" in da bodo s tem zalepili lesene količke, ki so odpadli od figuric. Delo jim je šlo kar dobro od rok, še najbolje se je odrezala starejša hči. V bogkovem kotu je oče namestil trikotno poličko, na katero bodo postavili jaslice. Kdaj pa kdaj je k njim med hišnimi vrati pokukala mati in pogledala, kako pomagajo očetu. Ona se je mudila v kuhinji in pripravljala večerjo. Le kaj nam bo pripravila, so se spraševali, saj nimamo kaj jesti, saj je naša shramba vedno prazna. Mati

jim je z veselim in nasmejanim obrazom povedala, da ji je dobra ženica iz bližnjega mlina za božične praznike podarila nekaj bele moke, da bodo imeli kaj jesti, da družina za božič ne bo lačna. Zaupala jim je, da bo za sveti večer spekla potico. Otroci so jo od navdušenja objemali, njene tople roke pa so jih stiskale k sebi in božale po licih.

Kmalu zatem je po hiši zadišalo. Mati je pravkar z velikim lesenim loparjem potegnila iz krušne peči lepo zapečen kolač. Omamila jih je želja, postali so lačni, toda mati jih je potolazila in jim obljubila, da bodo božični kolač lahko zaužili šele pri večerji, ki bo nocoj na sveti večer boljša, toda šele potem, ko bodo zmolili rožni venec ter pokadili in poškopili hišo z blagoslovljeno vodo. Potolazili so se in se naprej lotili postavljanja jaslíc. Z vso ljubeznijo so bile otroške oči uprte v skromne jaslične figurice. Oče jim je obljubil, da bodo mogoče kdaj kupili boljše in lepše, vendar so se zdele otrokom prav te najlepše. Oče je stal na stolu, otroci pa so mu podajali figurice, ki jih je postavljaj v jaslice. Ko so z delom končali, jih je enega za drugim s svojimi močnimi rokami dvignil, da so lahko od blizu občudovali pastirce, ovčke in dogajanje v hlevčku, kjer sta Jožef in Marija čuvala malo Božje detece. Skrbelo jih je, da je v tej skromni leseni kolibi precej mrzlo, preveč hladno za malega otročiča, toda oče jim je dopovedoval, da sta v hlevčku poleg svete družine še osliček in voliček, ki grejeta malega Jezusa. Komaj so doumeli in verjeli, da je vse to, kar jim dopoveduje oče, res.

Popoldan se je prevesil v večer. Iz bližnjega zvonika se je zaslišal večerni zvon, ki jih je povabil k molitvi. Iz kuhinje, kjer je bilo vse pripravljeno za večerjo, je prišla še mati. Oče je vzel veliki rožni venec, ki je vedno visel na steni pod uro, z mamo sta pokleknila ob klopi pri peči, otroci pa so klečali za pečjo ter prisluhnili očetovi molitvi veselega dela rožnega venca. Po prvi desетки je oče rožni venec izročil starejši hčerki, ki je nadaljevala molitev, on pa je vzel posodo z žerjavico in priložil nanjo kadilo. Po hiši je prijetno zadišalo. Mati je imela v rokah poso-

Božično jutro. Foto: Anton Sedej

do z blagoslovljeno vodo, vstali so in v molitvi rožnega venca, kajenja in škropljenja obšli vse prostore v hiši. Oče je šel na čelu, za njim mati in vsi otroci po starosti. Sprehodili so se tudi pred hišo in za hišo. Molitev so dokončali ob jaslicah ter na koncu zapeli še Sveta noč, blažena noč...

Sveti večer so nadaljevali s težko pričakovano večerjo, ki jih je čakala v topli kuhinji. Posedli so okrog mize, se pokrižali in zmolili pred jedjo še očenaš. Mati je razrezala kolač – potico in vsakemu posebej dala debelejšo rezino na krožnik, zraven pa še skodelico sladkega lipovega čaja. Z veliko hvaležnostjo so občudovali in zaužili vse dobrote, ki so bile postavljene na mizo ta večer, ki je bil precej drugačen od ostalih v letu, saj je bil vendar sveti večer.

Po večerji je mati pospravila mizo, družina se je vrnila v hišo k topli peči. Oče je pri jasicah prižgal lučko oljenko, ki je lepo osvetlila bogkov kot. Posedli so se okrog matere, ki jih je božala in pripovedovala svoje spomine na sveti večer, na otroška leta, ki jih je preživljala v pomanjkanju, skromnosti in bedi ob molitvi in prošnjah za boljše, človeka vredno življenje.

Učila jih je, kako naj se z molitvijo priporočajo Mariji Božji materi, ki prisluhne in pomaga v življenjskih stiskah. Dremajoče so materi s prikimavanjem obljubljali, da se bodo ravnali po njenih nasvetih. Oče je predlagal mami, naj jim za ta večer pove še kakšno lepo božično zgodbo, tako, ki jih bo ohranjala budne, da bodo lahko pričakali polnočnico. In res, mati jim je z vso svojo toplino, ki je ta večer kar izžarevala iz nje, začela pripovedovati zanimivo zgodbo o božični noči. Nastala je popolna tišina, tisti pravi mir, ki ga človek doživi le v krogu svojih najdražjih na sveti večer. V tej čudežni tišini, ki jih je obdajala, je bilo slišati le mehke besede matere, ki jih je od časa do časa nalahno zmotilo brljenje oljne lučke v jasicah. Čas jim je hitro mineval in ob tri četrt na polnoč so se zaslišali zvonovi, ki so jih vabili k polnočnici. Mati jih je oblekla v topla stara oblačila, ki so jih imeli, še sama se je odela v plet in toplo ruto. Oče je oblekel zimsko suknjo ter si nadel klobuk. Za-

klenili so hišna vrata in se napotili proti cerkvi. Eden za drugim so hodili po beli snežni gazi. Sneg se je oprijemal čevljev, najbolje se je godilo najmlajšemu sinu, ki ga je mati nesla v naročju ter pokrila preko glave še s svojo toplo črno pletko. Tudi mlajši hčerki ni bilo nič hudega, saj je uživala v toplem naročju očeta. Le starejša dva sta razigrano in dobre volje gazila po zapadlem snegu. Ozka snežna gaz jih je vodila do župnijske cerkve, ki je bila praznično osvetljena. Mati in oče sta ostala v klopih, otroci pa so pohiteli k velikim jasicam, ki so bile postavljene v stranski kapeli. Z začudenjem so otroške oči strmele v velike podobe, ki so prikazovale veličino jasic. Na koru so se zaslišale orgle in pevci, ki so za uvod polnočne maše zapeli najlepšo božično pesem Sveta noč, blažena noč. Pričela se je slovesna polnočnica. Od jasic so se otroci preselili v klop k svoji materi, kjer so sledili mašnemu bogoslužju. Utrujenim in neprepanim so se jim od časa do časa dremajoče zapirale oči. Mati jih je potihoma vzpodbujala, naj potrpijo. Občudovali so jo in posnemali pri molitvi ter pogledovali na drugo stran, kjer je sedel oče. Resen kot po navadi je s sklenjenimi rokami molil. Kljub utrujenosti jim je bilo v veliko zadovoljstvo, da so bili pri polnočnici. Po zaključnem duhovnikovem blagoslovu se je s kora zaslišala še zadnja kitica Svete noči. Ob izhodu jih je mati pokrižala z blagoslovljeno vodo. Odpravili so se proti domu. Nehalo je snežiti, bilo je mrzlo, na jasnem nebu se je lesketalo nekaj zvezd. Doma je bilo prijetno toplo, mati jih je takoj spravila v posteljo. Kot bi spanec že premagali, so se še nekaj časa pogovarjali o nepozabnem svetem večeru in si zaželeli, da bi bilo takih še veliko.

Nepozabno lepi spomini na sveti večer z veliko mero hvaležnosti staršem, s katerimi so doživljali tako lepe trenutke božičnega praznovanja, so enega za drugim spremljali, ko so že odrasli.

Zgodba bi lahko podobna razmeram mnogih družin starega dela Železnikov v obdobju pred drugo svetovno vojno in po njej.